

Nr 33.

Ankom till riksdagens kansli den 22 mars 1939 kl. 4 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner om sänkning av räntan
å lån ur vissa statens utlåningsfonder.*

(1:a avd.)

Till jordbruksutskottet ha hänvisats följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen

1) I: 102 av herr *Mannerskantz m. fl.* likalydande med II: 168 av herr *Liedberg m. fl.*, vari hemställts, att räntefoten för lån ur bland annat statens fruktodlingslånefond, statens mejerilånefond, statens slakterilånefond, Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond, kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond samt allmänna nyodlingsfonden provisoriskt sänkes under budgetåret 1939/40 till 3.5 procent, samt att riksdagen för täckande av minskad ränteinkomst för i motionerna angivna fonder måtte anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor;

2) I: 224 av herr *Nilsson, Bror, m. fl.* likalydande med II: 337 av herr *Onsjö m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att utlåningsräntan å jordbrukets räntebärande lånefonder från och med nästa budgetår sänkes till 3.5 procent.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Motionerna behandlas här nedan punktvis för varje särskilt angiven fond.

1:o) **Statens fruktodlingslånefond.** Bestämmelser rörande utlåningen från fonden äro meddelade i kungörelsen den 24 maj 1934 (nr 196) angående allmänna villkor och bestämmelser för lån från statens fruktodlingslånefond, vilken kungörelse ändrats genom kungörelserna nr 595/1937 och 530/1938.

Lån från fonden må utlämnas för anläggning av större fruktodling för ekonomisk drift, för utvidgning eller förbättring för ekonomisk drift av redan befintlig fruktodling, för uppförande och iordningställande av förvaringslokaler för inom landet odlad frukt ävensom, i samband därmed, för anläggning, avseende fruktens tillgodogörande, såsom anläggning för fruktmosberedning eller safttillverkning, samt för utförande av anordning för kylning av inom landet odlad frukt. Då särskilda skäl därtill äro, må lån från fonden jämväl utlämnas för inköp av maskindrivna fruktträds-sprutor och redskap för bearbetning av jord, avsedd för fruktodling, samt för anordnande av bevattningsanläggning för fruktodling.

Lyftat lånebelopp förräntas efter fyra procent om året från lyftningsdagen; dock vare låntagaren skyldig att vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma. Amortering skall verkställas beträffande lån för anläggning eller utvidgning av fruktodling från och med sjätte året, beträffande lån för förbättring av redan befintlig fruktodling från och med tredje året och beträffande lån för annat ändamål från och med andra året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, med lika belopp årligen under den tid, lantbruksstyrelsen för varje särskilt fall bestämmer, under iakttagande att amorteringstiden sättes i fråga om lån för förbättring av fruktodling, som är äldre än fem år, och för inköp av redskap till högst fem år samt i fråga om lån för annat ändamål till högst tio år.

Utskottet.

På skäl, som utskottet angivit i sitt utlåtande nr 32 under punkt 12, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från statens fruktodlingslånefond må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

2:o) **Statens mejerilånefond.** Utlåningen från fonden är reglerad genom kungörelse den 12 september 1930 (nr 339) med ändringar däri genom kungörelserna nr 125/1931, 266/1933 och 610/1937.

Lån från fonden må beviljas ekonomisk förening, som har till ändamål att driva andelsmejeri och vars flesta medlemmar äro jordbrukare, antingen för anläggande av mejeri med tillhörande inredning och utrustning, eller för ombyggnad av mejeri eller för vidtagande i mejeri av tekniska förbättringar med avseende å inredning, maskinutrustning, vattenanskaffning, kylanordning eller dylikt. Å lyftat lånebelopp erlägges ränta efter fyra procent om året från lyftningsdagen; dock vare låntagare skyldig att framdeles vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma. Lån amorteras från och med tredje året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, med lika belopp årligen under den tid, lantbruksstyrelsen för varje särskilt fall bestämmer, under iakttagande, att amorteringstiden sättes beträffande lån för vidtagande i mejeri av tekniska förbättringar till högst 10 år och beträffande annat lån till minst 10, högst 20 år.

Utskottet.

På skäl, som utskottet angivit i sitt utlåtande nr 32 under punkt 12, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från statens mejerilånefond må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

3:o) **Statens slakterilånefond.** Bestämmelser angående villkoren för lån från fonden äro meddelade i kungörelsen den 26 juni 1933 (nr 386), ändrad genom kungörelsen nr 614/1937.

Lån från fonden må under vissa förutsättningar beviljas ekonomisk förening, som har till ändamål att driva andelsslakteri och vars flesta medlemmar äro jordbrukare, för anläggande, inrättande eller inköp av slakteri med tillhörande inredning och utrustning, för ombyggnad av slakteri eller för vidtagande i slakteri av tekniska förbättringar med avseende å inredning och utrustning.

Å lyftat lånebelopp erlägges ränta efter fyra procent om året från lyftningsdagen; dock vare låntagare skyldig att vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma. Lån amorteras från och med tredje året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, med lika belopp årligen under den tid, lantbruksstyrelsen för varje särskilt fall bestämmer, under iakttagande, att amorteringstiden sättes beträffande lån för vidtagande i slakteri av tekniska förbättringar till högst 10 år och beträffande annat lån till högst 20 år.

På skäl, som utskottet angivit i sitt utlåtande nr 32 under punkt 12, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Utskottet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från statens slakterilånefond må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

4:o) **Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond.** Bestämmelser angående villkoren för lån från fonden äro meddelade i kungörelsen den 11 juni 1926 (nr 250).

Till innehavare av krononybyggen, vilka upplåtits vid disposition av överloppsmarker nedanför odlingsgränsen inom Arjeplogs, Jokkmokks och Gällivare socknar i Norrbottens län, må länsstyrelsen i sagda län, där nybyggen med hänsyn till omfattningen av det å honom upplåtna nybygget eller på grund av andra omständigheter prövas därav vara i behov, bevilja lån från Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond för utförande av byggnadsarbeten å nybygget (*byggnadslån*).

Till innehavare av ovan odlingsgränsen inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker belägna fastigheter, vilka icke upplåtits enligt kungö-

relsen den 3 juni 1915 (nr 169) angående upplåtande av odlingslägenheter m. m. i trakterna ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, må länsstyrelserna inom respektive län, där fastighetsinnehavaren prövas vara därav i behov och icke i annan ordning kan ifrågakomma till erhållande av statsmedel av kontant byggnadshjälp, jämväl bevilja lån från sagda fond för uppförande eller förbättrande av bostadsbyggnad å lägenheten (*bostadsförbättringslån*).

Byggnadslån uppdelas i två lika stora delar, en stående del och en amorteringsdel, och i fråga om lånets förräntning och gäldande gäller i tillämpliga delar vad som är eller framdeles kan bli föreskrivet beträffande från statens egnahemslånefond av låneförmedlare utlämnat egnahemslån för bostadslägenhet.

Vad nu sagts gäller jämväl i fråga om bostadsförbättringslån, därvid vederbörande länsstyrelse dock må, om sådant anses påkallat med hänsyn till lånebeloppets storlek eller eljest föreliggande omständigheter, föreskriva den ändrade amorteringsplan, att lånet skall, efter fem amorteringsfria år, återbetalas under loppet av därpå följande tio år med en tiondel årligen.

Utskottet.

På skäl, som utskottet angivit i sitt utlåtande nr 32 under punkt 12, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I:102 och II:168 samt I:224 och II:337 medgiva, att räntan å lån från Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

5:o) **Kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond.** Bestämmelserna angående villkoren för lån från fonden äro meddelade i kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 292), med däri genom kungörelserna nr 409/1934 och 616/1937 gjorda ändringar.

Enligt dessa må innehavare av kolonat, upplåtet jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 291) angående allmänna grunder för upplåtande av kolonat å kronoparker i Norrland och Dalarna, kunna för inköp av en första uppsättning kreatur och smärre jordbruksredskap av statsmedel erhålla lån, motsvarande tre fjärdedelar av de till inköp avsedda kreaturens och redskapens värde, dock högst tillhoppa 600 kronor. Lånet skall amorteras under loppet av fem år från lyftningsdagen med en femtedel av ursprungliga lånebeloppet årligen. Låneinnehavaren äger dock att, därest han så önskar, även före lånetidens utgång på en gång inbetala ogulden del av lånebeloppet. Å lyftat, oguldet lånebelopp erlægges årlig ränta från lyftningsdagen med fyra procent; dock är låneinnehavaren skyldig att vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma.

Beträffande lån, som beviljats för den 1 juli 1934, är låninnehavaren icke skyldig att underkasta sig höjning av räntan i vidare mån än intill det procenttal, som gällde vid lånets beviljande.

På skäl, som utskottet angivit i sitt utlåtande nr 32 under punkt 12, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Utskottet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

6:o) **Allmänna nyodlingsfonden.** Gällande villkor för lån från allmänna nyodlingsfonden äro meddelade i kungörelsen den 21 augusti 1925, nr 396, med däri genom kungörelserna nr 300/1930 och 637/1937 gjorda ändringar.

Allmänna nyodlingsfonden är avsedd för utlämnande av lån för befrämjande av uppodling av jord i andra delar av landet än Norrland och Dalarna (nyodlingslån) samt för befordrande av en rationell beteskultur å icke odlad jord inom samma delar av riket (betesförbättringslån). Låneverksamheten bedrivs genom hushållningssällskap och landsting såsom låneförmedlare. Lån må under två år från lyftningsdagen innehavas räntefritt utan amortering. Sedan lånet innehafts under sagda två år, skall i fråga om nyodlingslån vid utgången av vart och ett av de därpå följande sju åren och i fråga om betesförbättringslån vid utgången av vart och ett av de därpå följande fem åren dels återbetalas en sjundedel respektive en femtedel av det ursprungliga lånebeloppet, dels ock gäldas ränta å oguldet kapitalbelopp efter fyra procent.

På skäl, som utskottet angivit i sitt utlåtande nr 32 under punkt 12, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Utskottet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från allmänna nyodlingsfonden må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

Stockholm den 21 mars 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Granath, Alfred Andersson, von Stockenström, Mannerskantz, Lindbärg, Anderberg* och *Bror Nilsson* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Björnlunda, *Uddenberg, Hedlund* i Häste, *Gustafson* i Vimmerby, *Andersson* i Löbbo, *Andersson* i Tungelsta, *Hilding* och *Persson* i Grytterud.

Reservationer

av herrar *Johansson* i Björnlunda, *Granath, Lindbärg, Anderberg, Uddenberg, Andersson* i Löbbo och *Andersson* i Tungelsta, vilka — under åberopande av de skäl, som angivits i en vid jordbruksutskottets utlåtande nr 32 under punkt 12 avgiven reservation — hemställt

under punkt 1 (statens fruktodlingslånefond)

A) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

B) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

under punkt 2 (statens mejerilånefond)

A) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

B) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

under punkt 3 (statens slakterilånefond)

A) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

B) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

under punkt 4 (Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond)

A) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

B) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

under punkt 5 (kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond)

A) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

B) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

under punkt 6 (allmänna nyodlingsfonden)

A) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

B) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.
